

til Ekspropriation, naar anden Jord ikke kan skaffes frem. Det er Forudsætningen, at Ekspropriationsbestemmelsen kun skal anvendes under saadanne Omstændigheder, og dette kan jeg billige; vi skal ikke skride til Ekspropriation af Jord til Oprettelse af Brug, saa længe vi har Jord nok, der egner sig til det. Men netop derfor kan jeg vanskelig forstaa — og beklager —, at saa mange af Partiet Venstres og det konservative Folkepartis Mænd er imod denne Bestemmelse. Jeg haaber dog, at man ved en Udvalgsbehandling skal komme til en saadan Forstaaelse, at dette meget betydningsfulde Lovforslag kan blive ophøjet til Lov.

Lovforslaget om Lens, Stamhuset og Fideikommers Overgang til fri Ejendom forekommer mig at være fuldt berettiget. Det danske Folkesamfund har ikke Raad til og kan ikke forsvare en saadan Ødslen med Landets Jord, en saa ringe Udnyttelse af Landets Jord, som finder Sted under de nuværende Forhold for disse store Besiddelsers Vedkommende. Det er Forhold, som Samfundet ikke kan blive ved at se paa uden at gøre noget alvorligt for at komme det til Livs, saa at der kan skaffes Jord frem ogsaa ad den Vej. Lovforslaget bygger paa Frivillighedsprincippet; men bliver Lovforslaget ikke gjort til Lov nu, kunde det være muligt, at naar Tilbud om Ordningen af denne Sag atter fremsættes, der da ikke bliver tilbudt saa billige Afviklingsforhold som netop nu. Jeg har lagt Mærke til, at ærede Talere her i Tinget, særlig af det konservative Folkeparti, men ogsaa enkelte af Venstre, har udtalt sig tvivlende overfor den foreslaaede Overgang til fri Ejendom af Len og Stamhuse og har ment, at Lovforslaget neppe vilde svare til sin Hensigt.

Der er blevet udtalt Tvivl om, at man kan paalægge de Majoratsbesiddere, som ikke frivillig vil gaa ind paa at afløse, en saadan Ekstraskat, som er antydet i Lovforslaget, paa 1 eller $1\frac{1}{5}$ pCt. aarlig. Jeg havde haabet og ventet, at Venstre vilde staa sammen med os i denne Sag; thi Spørgsmaalet om Lens og Stamhusets Overgang til fri Ejendom er et Krav, der har staaet paa Venstres Program siden 70'erne, og jeg synes, at Forholdene nu er saaledes, at det er betimeligt, ja nødvendigt, at faa det Krav indløst. Derfor beklager jeg saadanne Røster fra Partiet Venstre; det styrker Modstanden, virker ikke fremmende, men derimod

hæmmende paa Lovforslagets Gennemførelse.

Alt i alt er de foreliggende Lovforslag af gennemgribende Betydning for hele vort Samfundsliv, og det er nødvendigt at faa dem gennemført hurtigst muligt. I modsat Fald vil sikkert Krav om Reformen i denne eller lignende Retning melde sig med en Styrke, som intet kan modstaa. Det er derfor mit Haab, at de Forslag, som nu ligger paa Rigsdagens Bord, ikke maa blive kun en Skueret, men Realiteter, og at de snarest muligt ophøjes til Lov.

Det ærede Medlem fra Herning (Westergaard) talte for at yde rigeligere Tilskud til Opdyrkning af de jyske Heder, og deri er jeg enig med ham. Naar det ærede Medlem mener, at der ude paa være store, jyske Heder vil være Plads til Oprettelse af nye Husmandsbrug, saa har han ganske Ret. Men skal vi til at oprette smaa Brug derude, maa der fra Statens Side ydes langt rigeligere Tilskud, end der er antydet i de 3 foreliggende Jordreformforslag, ellers nytter det ikke noget. Tanken om Tilskud til Opdyrkning af Hederne har saaledes min fulde Tilslutning. Men jeg haaber ikke, at Henvisningen til Hederne betyder, at det danske Samfund kun skulde have den magre Hedejord at anvise til den store Mængde af ubemidlet Ungdom, der ønsker at komme i Besiddelse af Jord. Udsigterne kan være vanskelige nok endda. Men saa fortvivlede er Forholdene dog heller ikke, at de jyske Heder skulde være de eneste Steder, vi har at byde dem, der ønsker at skaffe sig et selvstændigt Jordbrug.

Pinholt: Jeg vilde gerne have gjort et Par Bemærkninger til det ærede Medlem for Randers Amts 7de Valgkreds (Harboe). Nu ser jeg, han er gaaet, men jeg vil alligevel fremkomme med dem. Han vilde mene, at der var en Inkonsekvens deri, at jeg havde udtalt, at ved Løsningen af Lensbaandet vilde Værdierne af Lensgodserne stige, og saa var det berettiget, at Samfundet fik en vis Part af denne Stigning, og paa den anden Side, at hvis man ikke vilde hæve dette Lensbaand, fastholdt man et Privilegium, og saa vilde det være berettiget at beskatte dette Privilegium. Jeg kan ikke se, der er nogen som helst Inkonsekvens i denne Betragtningssaaade, den er ganske følgerigtig. Jeg tror ikke, nogen vil benægte, at hvis disse Besiddelser blev frigjort for dette Lensbaand, vilde de straks stige i Værdi. Paa den anden Side er det en saa stor Assu-